

Irena Gildutyte-Navikienė: „Eilėraščiai – mano širdies kalba“

SKAITYMO MALONUMAS

Lapkričio 16 d. Kupiškio viešojoje bibliotekoje surengtos kupiškėnės, literatų klubo „Lėvens balsai“ narės Irenos Gildutyte-Navikienės, penktos poezijos knygos „Laikas sugėrė viską“ sutiktuvės.

Praėjus kelioms dienoms po renginio, kiek nuslūgus jauduliui, pasikalbėti su Irena susitikome jos namuose. Ji dar priiminėjo sveikinimus, kambarius tebepuošė gėlių puokštės. „Nesitikičiau, kad susirinks daug žmonių, labai nustebau ir susijaudinau“, – nuoširdžiai dėbiaugė I. Gildutyte-Navikienė.

Tai tik įrodo, kad ji savo eilėmis paliečia daug žmonių širdžių.

Jurga BANIONIENĖ

KNYGA – LABAI LAUKTA

Penktą poezijos knygą I. Gildutyte-Navikienė pavadino „Laikas sugėrė viską“. Laikas, laikrodinis dominuoja ir kitų poetės knygų pavadinimuose – „Laikas taip tyliai tiki“, „Neliesk, laikime, laikrodžio rodyklių“.

„Man viskas telpa laike. Kai buvau dar maža ir su mamyte atvažiudavome į parduotuves, ji eidavo apsipirkti, o aš – į laikrodžių skyrių. Atsisėdau ir žiūrėdavau į laikrodžius, taip gražu, kai laikas tiki. Jį labai vertinu, kiekvieną akimirka fiksuojau, įsimenu. Todėl ir knygos pavadinimo ilgai nerinkė galvoti, jis iškart gimė“, – pokalbio pradžioje sakė Irena.

Taip prasideda ir pirmas šios knygos eilėraščių: „Laikas sugėrė viską, kas buvo, / Sugriovė mūsų laimės pilis, / Užtemdė saulę mūsų namuose, / Žaizdotos širdys maldomis lis. / Mamyte miela, dar prisiglauski / Nors bent sapnuose tu prie manęs. / Tėčio netekom – tik atminimais / Į mano širdį kelią jis ras. / Abiem dėkinga už savo būtį, / Kad šventoj žemėj pėdas minu. / Rinkdama laiką, kuris man skirtas, / Vis arčiau Dievo ir aš einu. / Ar saulė šviečia, ar lietūs lyja, / Aš dar laiminga, kad gyvenu. / Mielai

TĖVELIAI, likimas lėmė, / Kad jūsų meilė kasdien jaučiu.“

Į šią knygą sudėtas visas pluoštas iš kone 7 tūkst. parašytų eilėraščių. Jie – apie tai, kas Irenai brangiausia, apie mamą, tėtį, tėviškę, vaikus, savo gyvenimą, praeitį, gimtąjį Kupiškį.

„Šita knyga greitai atsirado, nes labai jos norėjau. Tereikėjo atrinkti eilėraščius, kurių daug turiau. Sunku nebuvo, rikiavau tuos, kurie svarbiausi. Norėjau, kad jie sugulėtų į knygą, juk mūsų visų gyvenimai tokie nenusėjami, kodėl laukti, reikia kažką palikti po savęs. Šiuose eilėraščiuose – skaudžiausi mano gyvenimo įvykiai, netektys, surašiau tai, kas skirta mylimiems vaikams, tėviškei“, – mintis dėstė I. Gildutyte-Navikienė.

DOVANA SAU IR KŪRYBOS GERBĖJAMS

Išleidusi knygą, Irena nutarė surengti jos sutiktuvės, tai padaryti paskatino ir literatų klubo „Lėvens balsai“ kuratorė Lina Matiukaitė.

„Antros, trečios, ketvirtos knygu pristatymo nebuvo. Pagalvojau, kad reikia. Nieko į renginį nekviečiau, bet susirinko daug žmonių. Atvažiavo iš gimtinės žmonių, taip pat buvę kaimynai, bendradarbiai, bendrklasiai. Tokie dalykai be

galo jaudina. Pamačiusi pilną salę, verkiau. Gražiai mano eilėraščius įvertino Liuda Kopūstienė, stebėjosi, kad jie be pavadinimų, kad gal perskaitęs žmogus pats juos sugalvos. Ji pastebėjo, kad mano kūryba suprantama, eilėraščiai rimuojasi, o tarmiškus net palygino su Uršulės Tamošūnaitės eilėmis“, – dėbiaugė I. Gildutyte-Navikienė.

Ji negalėjo pasakyti, kas įkvepia kūrybai. Gali labai greitai sukurti eilėraščių. Neretai ir pati pasakui skaitydama nustemba.

„Manęs ir per renginį klausė, kas būna galvoje, kai rašau. Aš pati to nesuprantu. Kartais skaitau ir nesuvokiu, kaip taip parašiau. Ir ašarą nubraukiu, ir nusijuokiu, o kai mano eilėraščius skaito kiti, vėl juos visai kitaip girdžiu. Prie lovos visuomet būna popieriaus lapelis ir tušinukas, nes kai kada ir naktį nubudusi sueiliuoju. Arba išeinu į lauką, kažką gražaus pamatau, jei dirbu, neturiu kada, nors sakinį pasižymiu, o kai grįžtu namo, mintys toliau pilte pilasi. Apie mamą, tėtį, tėviškę, vaikus galėčiau rašyti ir rašyti. Eilėraščiai – mano širdies kalba. Jei matau, kad žmonės skaito, man gera. Jie sako, kad skaitydami ne tik daugiau mane pažįsta, bet ir atranda tai, ko kiti žmonės net nemato“, – tvirtino pašnekovė.

Nukelta į 8 p.

EILĖRAŠČIO VIRSMAS DAINA

Daug Irenos eilėraščių yra virte dainomis. Pirmas dainas pagal poetės eiles pradėjo kurti jos gyvenimo draugas, buvęs ansamblio „Armonika“ vadovas Stasys Liupkevičius.

Irena prisiminė, kad daina virtusį eilėraščių „Sušok, prašau, man seną valsą“ išgirdo dirbdama Vokietijoje 2016 metais. Tąsyk verkė iš džiaugsmo. Paskambino, padėjo muzikai. Netrukus užsimezgė graži, iki šiol tebesitęsianti jūdvių draugystė.

S. Liupkevičius yra sukūręs per 900 dainų pagal Irenos tekstus. Jas taip pat atlieka Nijolė Ramanauskienė iš Kaišiadorių, Gintaras Matonis iš Alytaus, muzikos mokytoja Birutė Gaučienė iš Vilniaus, Jolanta Kriaučiūnienė, vietiniai muzikos atlikėjai Robertas Rutkauskas, Kupiškio kultūros centro moterų vokalinis ansamblis „Naktakė“ ir kt.

„Aš nė vieno jų neieškojau, žmonės patys parašo feisbuke, ar gali sukurti dainą pagal mano žodžius. Iki ašarų smagu, kai tavo sukurtas eilėraščių virsta daina. Tai neapsakomas jausmas“, – tikino pašnekovė.

Pasak Irenos, pamatę knygelę „Laikas sugėrė viską“ daug kas

klausia, gal ji paskutinė. „Iš išleistų – paskutinė, atsakau. Ne viskas dar sugerta“, – šypsojosi poetė.

Jos mintyse – dar dvi naujos knygos. Pavasarį planuoja išleisti tarmiškų eilėraščių rinkinį, turi sukūrusi 28 eilėraščių apie jaunystę, Kupiškį gimtąją tarmę.

„Pirmas tarmiškas eilėraščių gimė, kai ėjau per naujai sutvarkytą Lauryno Stuokos-Gucevičiaus aikštę. Labai greitai ji parašiau. Tarmiškai moku kalbėti, juk esu tikra kupiškėnė, gimiau, augau Naivių kaime. Be to, kartu su mumis visą laiką gyvenimo močiutė, tėvelio mama, ji kalbėjo kupiškėniškai. Taip pat galvoju apie knygą anūkams. Sakiau, kad anūkiui Liutaurui būtinai išleisiu vaikiškų eilėraščių knygutę“, – atskleidė I. Gildutyte-Navikienė.

Paklausta, iš kur paveldėjo kūrybinę gyslelę, Irena sakė, kad viskas atėjo iš šeimos. Dėdė, mamos brolis, rašė eilėraščius, prozą, mama irgi buvo meniškos sielos, eiliudavo, tėtis vaikystėje žadindavo savo sukurtais dainomis.

Eilėraščius Irena rašo nuo mokyklos laikų. Tačiau tuomet labai slėpė savo kūrybą, niekam apie tai nesakė.

Rašydavo visur – ant kalendoriaus lapelio, degtukų dėžutės, visa tai saugojo, kaupė. Juos turi surinkusi dukra Lina.

Irenos eilėraščių knygos. Jurgos Banionienės nuotrauka

Akimirkos iš Irenos Gildutyte-Navikienės poezijos knygos „Laikas sugėrė viską“ sutiktuvių Kupiškio viešojoje bibliotekoje. Nuotraukos iš asmeninio pašnekovės albumo